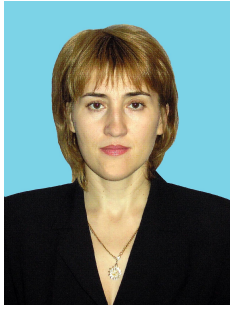

УДК 341.231.14

DOI: 10.31733/2078-3566-2020-3-32-37

Тетяна СИРОЇД©
доктор юридичних наук, професор
(Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна)

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЗДОРОВ'Я НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ, ПОЗБАВЛЕНИХ ВОЛІ

У статті проаналізовано загальні й спеціальні міжнародно-правові акти в галузі регламентації права на досягнення найвищого життєвого рівня (права на здоров'я) неповнолітніх, позбавлених волі, зокрема: Декларація прав дитини 1924 р., Декларація прав дитини Організації Об'єднаних Націй 1959 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 р., Конвенція про права дитини 1989 р., Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй 1985 р., що стосуються здійснення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила), Керівні принципи Організації Об'єднаних Націй з профілактики злочинності серед неповнолітніх 1990 р. (Ер-Ріядські керівні принципи), спеціальні резолюції Генеральної Асамблеї ООН, програмні документи, присвячені захисту прав дітей, позбавлених волі тощо.

Акцентовано на ключових проблемних аспектах захисту права на здоров'я неповнолітніх, позбавлених волі, зокрема: застосування катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання; завдання шкоди психічному і фізичному здоров'ю дітей, які перебувають у всіх ситуаціях позбавлення волі; поширення інфекцій, що передаються статевим шляхом. Зосереджено увагу на особливих потребах дітей-інвалідів, які знаходяться в місцях позбавлення волі. Зважаючи на наявну проблематику вживання наркотичних засобів, що завдають великої шкоди здоров'ю неповнолітніх, сприяють поширенню інфекційних захворювань серед категорій ув'язнених осіб, наголошено на характеристиці спеціальних норм у цій сфері.

З огляду на ту обставину, що поява й поширення пандемії COVID-19 стала загрозою і викликом сьогодення для здоров'я населення загалом, включно з особами, позбавлених волі, приділено увагу міжнародним актам, які містять рекомендації щодо захисту цієї категорії осіб під час пандемії. Зроблено відповідні висновки і рекомендації, спрямовані на покращення статусу неповнолітніх осіб, позбавлених волі.

Ключові слова: діти, медична допомога, неповнолітні особи, права людини, право на здоров'я, правова основа.

Постановка проблеми. Дитяче здоров'я є актуальною тематикою сьогодення, зважаючи на ту обставину, що саме ця категорія осіб є беззахисною, починаючи з моменту свого народження, який супроводжується високою дитячою смертністю, зараженням ВІЛ/СНІДом та ін., а також у підлітковому віці – періоді, який характеризується швидкими фізичними, когнітивними і соціальними змінами, включно зі статевим і репродуктивним дозріванням; поступовому нарощуванню здатності брати на себе поведінку і ролі дорослих, які передбачають нові обов'язки, що вимагають нових знань і навичок. Хоча підлітки загалом являють собою здорову групу населення, підлітковий вік також створює нові проблеми для здоров'я і розвитку за їх відносної уразливості і тиску з боку суспільства, в тому числі однолітків, з метою прийняття ризикованої поведінки для здоров'я. (Преамбула. Зауваження загального порядку № 4. Здоров'я і розвиток підлітків в контексті Конвенції про права дитини) [1].

Проблематика забезпечення права на здоров'я є вельми актуальною для дітей, позбавлених волі. Ця категорія залишається невидимою і забутою групою в суспільстві, незважаючи на збільшення кількості свідчень того, що ці діти насправді є жертвами по-

© Сироїд Т. Л., 2019
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8165-4078>
syroiid@karazin.ua

дальших порушень прав людини. Незліченна кількість дітей знаходиться в нелюдських умовах і в установах для дорослих, що є явним порушенням їх прав людини, де вони піддаються високому ризику насильства, звалтування і сексуального посягання, включно з актами тортур і жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, повожденню чи покаранню.

Дітей затримують у молодшому віці і тримають під вартою більш тривалі періоди часу. Особиста ціна цих дітей нерозмірна з погляду руйнівного впливу на їх фізичний і розумовий розвиток, а також на їх здатність вести здорове і творче життя в суспільстві [2].

Вищезазначене свідчить про актуальність обраної теми дослідження, її значущість для захисту прав неповнолітніх осіб, позбавлених волі.

Слід зазначити, що деякі аспекти зазначеної проблематики розглядали вітчизняні й зарубіжні автори, серед яких: Л. Беляєва, М. Буряк, Л. Єрохіна, С. Єгоров, В., Карташкін, Ю. Колосов, Р. Мюллерсон, Л. Фоміна, Т. Ясудович та ін. Водночас істотної уваги цій проблематиці в науковій літературі не приділено. Крім того, поява нових викликів для здоров'я неповнолітніх потребує подальшого дослідження теми з урахуванням сучасних реалій.

Мета статті: з'ясування сучасної міжнародно-правової основи в галузі забезпечення права на здоров'я неповнолітніх осіб, позбавлених волі; окреслення нагальних питань, що потребують вирішення; розробка рекомендацій, спрямованих на покращення становища зазначених осіб.

Виклад основного матеріалу. Потрібно зазначити, що міжнародною спільнотою створено належне правове підґрунтя в галузі захисту загальних прав дитини, включно з правом досягнення найвищого життєвого рівня (права на здоров'я). Серед цих актів треба вказати Декларацію прав дитини 1924 р., в якій уперше на міжнародному універсальному рівні були сформульовані принципи, що стали основою правового статусу дитини. Відповідно до Декларації чоловіки й жінки всіх націй визнають, що людство зобов'язане давати дитині краще, що воно може дати, оголосити і прийняти його як свій обов'язок, незалежно від раси, національності або віросповідання. Дитині повинні бути надані засоби, необхідні для її нормального розвитку, як матеріального, так і духовного; голодну дитину треба нагодувати; хвору дитину треба годувати груддю; відсталій дитині потрібно надати допомогу; сироти повинні бути захищені; дитина повинна бути першою, хто отримав допомогу в тяжкі часи тощо [3].

Слід зазначити, що положення зазначеного акта було покладено в основу Декларації прав дитини ООН 1959 р., якою гарантовано право кожної дитини на забезпечення спеціального захисту, створення сприятливих умов, які дозволили б їй розвиватися фізично, розумово, морально, духовно, в соціальному плані здоровим і нормальним шляхом і в умовах свободи та гідності (ст. 2); ... право на відповідне харчування ... і медичне обслуговування (ст. 4) [4].

Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 р. містить положення щодо вжиття особливих заходів охорони і допомоги щодо всіх дітей і підлітків без будь-якої дискримінації за ознакою сімейного походження чи за іншою ознакою. Дітей і підлітків має бути захищено від економічної і соціальної експлуатації. Застосування їх праці в галузі, шкідливій для їх моральності і здоров'я або небезпечній для життя, або такій, що може завдати шкоди їх нормальному розвитку, повинно бути каране за законом (ч. 3 ст.10) [5].

Право на досягнення найвищого життєвого рівня (право на здоров'я) гарантовано основоположним актом у галузі захисту прав дитини – Конвенцією про права дитини 1989 р. відповідно до якої держави-учасниці визнають, що кожна дитина має невід'ємне право на життя; документ містить низку зобов'язань держав-учасниць щодо здійснення цього права (ст. 6; ст. 24) [6].

Серед спеціальних актів, що визначають статус неповнолітніх, позбавлених волі, треба зазначити Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються здійснення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила), які містять низку норм щодо поведіння з неповнолітніми правопорушниками у виправних установах, включно з тими, які знаходяться під вартою в очікуванні судового рішення. Вони закріплюють норму, відповідно до якої під час перебування під вартою неповнолітнім повинен забезпечуватися догляд, захист і вся необхідна індивідуальна допомога – соціальна, психологічна, медична, фізична, а також допомога в галузі освіти та професійної підготовки, які їм можуть знадобитися з урахуванням їх віку, статі та особистості. А та-

кож містять заборону щодо застосування як покарання стосовно неповнолітніх смертного виroku та заборону тілесних покарань (п. 13.5, 17.2, 17.3) [7].

Керівні принципи Організації Об'єднаних Націй з профілактики злочинності серед неповнолітніх (Ер-Ріардські керівні принципи) передбачають зобов'язання держав приділяти першочергову увагу планам і програмам для молоді і надавати відповідний обсяг фінансових коштів, послуги, приміщення та персонал для забезпечення належного медичного обслуговування, охорони психічного здоров'я, харчування, житла і надання інших відповідних послуг, зокрема лікування, в галузі попередження зловживання наркотиками й алкоголем, забезпечуючи, щоб молодь отримувала кошти, що виділяються на ці цілі й використовувала їх у своїх інтересах. Зазначено, що поміщення молодих людей у виховно-виправні установи потрібно здійснювати як крайній захід і на мінімально необхідний термін, причому основне значення мають інтереси підлітка. Керівні принципи визначають критерії, що дозволяють офіційне втручання такого типу, що обмежуються такими ситуаціями: а) коли дитині або підлітку завдано фізичної шкоди внаслідок умисних дій батьків або опікунів; б) коли дитина або підліток стали об'єктом сексуальних, фізичних чи моральних зловживань з боку батьків або опікунів; в) коли дитина або підліток залишений без уваги, кинутий або експлуатується батьками або опікунами; г) коли дитині або підлітку внаслідок дій батьків або опікунів загрожує небезпека фізичного або морального характеру; е) коли поведінка дитини чи підлітка створила серйозну фізичну або психологічну загрозу для нього, а батьки, організації, сам неповнолітній, а також громадські служби, що базуються поза місцем його проживання, не можуть усунути цю загрозу, не вдаючись до направлення його у виправний заклад.

Також акцентовано на необхідності прийняття і забезпечення дотримання законодавства, що забороняє жорстоке поводження з дітьми і молодими людьми та їх експлуатацію, а також використання їх як знаряддя у злочинній діяльності; на забороні грубого або такого, що принижує гідність, покарання в сім'ї, в школі або в інших установах (ст. 45-46, 53-54) [8].

Для покращення наявної ситуації щодо дітей, позбавлених волі, вирішення актуальних насущних проблем, у грудні 2014 р. Генеральна Асамблея ООН прийняла Резолюцію про права дитини A/RES /69/157 [9], в якій Генеральному секретарю ООН було запропоновано провести поглиблене дослідження з цього питання (§ 52.d).

2017 р. ознаменовано прийняттям Генеральною Асамблеєю ООН резолюції A/RES/72/245, яка містить положення щодо складного завдання викорінення всіх форм насильства щодо дітей та настійно закликає держави активізувати свої дії щодо захисту дітей, позбавлених волі, від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, забезпечувати, щоб у разі арешту, затримання або тюремного ув'язнення діти отримували належну юридичну допомогу і мали право оскаржувати законність позбавлення волі перед судом чи іншим компетентним, незалежним і безстороннім органом та право на невідкладне прийняття ними рішень щодо будь-якої такої процесуальної дії, а також право підтримувати контакти зі своєю сім'єю на основі листування або побачень з моменту їх затримання, крім виняткових обставин (ст. 37, п. 1 розділ III Насильство щодо дітей) [10].

У 2019 р. на розсуд світового співтовариства було представлено Глобальне дослідження про становище дітей, позбавлених волі A/74/13, в якому акцентовано на впливі позбавлення волі на здоров'я дітей [11]. Дослідження ґрунтується на матеріалах групи видатних медичних працівників і вчених, в основу якого покладено більше ніж 7 000 наукових статей. Відповідно з даними, зібраними для дослідження, загалом щорічно позбавляються свободи як мінімум 1,3–1,5 млн дітей. Більшість з них знаходяться в спеціалізованих установах (430 000–680 000), інші опиняються в ув'язненні під час здійснення правосуддя (410 000), внаслідок міграції (330 000), в ситуаціях збройних конфліктів (35000) та з міркувань національної безпеки (1 500). Ще 19 000 дітей живуть у тюрмах разом зі своїми основними піклувальниками. Зокрема, ці цифри не включають приблизно 1 000 000 дітей, які утримуються під вартою в поліції, і ще більшу кількість дітей, які фактично втратили свободу в спеціалізованих установах (ст. 86).

Документом зазначено, що особливі умови утримання під вартою завдають прямої шкоди психічному і фізичному здоров'ю дітей, які перебувають у всіх ситуаціях позбавлення волі. Водночас, незважаючи на велику кількість доказів того, що діти, позбавлені волі, мають слабе здоров'я, наукових даних про те, що утримання під вартою є основною причиною проблем зі здоров'ям, як свідчать дослідження, не так багато.

Справа в тому, що ці діти часто належать до найбільш знедолених і таких, що найчастіше піддаються дискримінації групам людей з раніше наявними або супутніми медичними проблемами.

Дослідження свідчать, що поміщення в антисанітарні умови збільшує ризик зараження інфекцією. Поширенню таких захворювань сприяє переповненість місць ув'язнення, в яких перебувають люди з інфекційними захворюваннями й інфекціями, що передаються статевим шляхом. Непотрібні обмеження на пересування й фізичну активність негативно впливають на фізичний розвиток дитини.

Багато дітей, які перебувають у місцях позбавлення волі, особливо в одиночній камері, відчувають посттравматичні стресові розлади. Зловживання й відсутність турботи під час утримання під вартою часто викликають або підсилюють такі психічні і когнітивні порушення, як тривога, депресія, затримка в розвитку і навіть втрата мови. Іноді діти страждають від психічних розладів: у період утримання під вартою такі розлади відбуваються в тих самих дітей в десять разів частіше, ніж у період до ув'язнення. Якщо порівнювати дітей, які перебувають у такій ситуації, і дітей, що живуть у суспільстві, то можна побачити взаємозв'язок між позбавленням волі і зростанням випадків передчасної смерті, яка, частіше за все, настає від передозування наркотиками, самогубств, отримання травм і вчинення насильства (ст. 27-29).

У документі приділено увагу дітям-інвалідам, зокрема зазначено, що вони також піддаються особливим формам позбавлення волі, пов'язаним з інвалідністю. Унаслідок фактичної або передбачуваної наявності патологій такі діти систематично поміщаються в спеціалізовані установи, насильно відправляються в психіатричні лікарні, утримуються в судово-медичних лабораторіях і/або не випускаються з дому й інших спеціальних місць, причому їх перебування найчастіше протікає в жалюгідних умовах. Така практика спостерігається в низці держав, які відрізняються одна від одної за соціально-економічним устроєм і правовими традиціям. При цьому всіх їх об'єднують спільні характеристики, мотиви і причини, що впливають із медичної моделі інвалідності.

Діти-інваліди, позбавлені волі, відчувають на собі підвищений ризик насильства, жорстокого поводження та експлуатації, які можуть бути прирівняні до катування та інших форм жорстокого поводження. Наприклад, з метою контролю та/або покарання співробітники можуть використовувати для їх угамування наручники, піддавати їх ізолюванню і/або наносити їм побої (ст. 33-34).

Актуальною проблемою, що завдає шкоди здоров'ю осіб, позбавлених волі, є й проблема наркотиків. Політична декларація та План дій щодо налагодження міжнародної співпраці з метою вироблення комплексної і збалансованої стратегії боротьби зі світовою проблемою наркотиків зазначають, що для правопорушників, які споживають наркотики, альтернативи кримінальному переслідуванню і тюремному ув'язненню вельми обмежені, а лікувальні служби в системі кримінального правосуддя часто не відповідають вимогам. Для покращення становища цих осіб, урядам рекомендовано запровадити такі заходи: розглянути питання можливості всебічного застосування щодо правопорушників механізмів наркологічного лікування й догляду, зокрема організації лікування як альтернативи позбавлення волі; вжити заходів щодо боротьби з корупцією, зниження рівня переповненості в'язниць і попередження доступу до заборонених наркотиків та їх споживання в місцях утримання під вартою; здійснювати в місцях утримання під вартою всеосяжні лікувальні програми; надавати ув'язненим, які страждають наркозалежністю, широкий діапазон послуг з лікування та догляду і відповідних допоміжних послуг, включно із заходами профілактики поширення пов'язаних з наркотиками інфекційних захворювань, медикаментозну та психосоціальну терапію і реабілітацію тощо (розд. 8) [12].

Своєрідним випробуванням для осіб, позбавлених волі, включно з неповнолітніми, стало поширення пандемії COVID-19, яке викриває всі наявні недоліки щодо умов утримання цієї категорії осіб та надання відповідної медичної допомоги. У Спільній заяві міжнародних глобальних установ охорони здоров'я є низка рекомендацій державам, що мають за мету дотримання основних прав людини і забезпечення безпеки осіб, позбавлених волі, включно з неповнолітніми, в умовах пандемії. Серед цих рекомендацій треба вказати такі: зменшити перенаселеність, яка підриває гігієну, охорону здоров'я, безпеку та гідність людини й сприяє поширенню COVID-19; підвищити чистоту та гігієну в місцях позбавлення волі, які є головними для того, щоб запобігти проникненню вірусу або обмежити його поширення; розглянути можливість обмеження позба-

влення волі, включно із запобіжним заходом, крайнім заходом, особливо у разі перенаселення, та активізувати зусилля, спрямовані на заходи, не пов'язані з позбавленням волі. Ці зусилля повинні охоплювати механізми вивільнення людей, яким загрожує особливий ризик COVID-19, це стосується осіб, які вже мають проблеми зі здоров'ям та інших осіб, які можуть бути звільнені без шкоди громадській безпеці, як-от засуджені за незначні ненасильницькі правопорушення, особливо жінки та діти; посилити заходи профілактики та контролю у закритих приміщеннях, а також збільшити доступ до якісних медичних послуг, включно з безперервним доступом до профілактики та лікування ВІЛ, туберкульозу; здійснювати контроль за особами з проявами симптомів COVID-19 або тих, у кого виявлено позитивний тест, і лікувати відповідно до останніх вказівок та рекомендацій ВООЗ [13].

Висновки. Зважаючи на вищезазначене, потрібно констатувати, що міжнародною спільнотою розроблена ґрунтовна правова основа в галузі забезпечення права на здоров'я неповнолітніх, позбавлених волі, яка має тенденцію щодо удосконалення з появою нових викликів. Нагальним є питання щодо належної реалізації положень міжнародних стандартів, закріплених цими актами, на національному рівні та створення дієвого механізму контролю за їх дотриманням.

Треба розробляти національні програми, метою яких є перехід від тюремного ув'язнення до звільнення, повернення в суспільство та соціальної реінтеграції неповнолітніх осіб.

Потрібно здійснювати додаткові заходи для захисту здоров'я дітей в умовах підвищеного ризику поширення вірусних захворювань, пандемії.

Особлива увага повинна приділятися дітям-інвалідам. Ці категорії потребують інклюзивних заходів, які не передбачені у більшості місць позбавлення волі. Треба створити інфраструктуру, яка дозволить почуватися таким дітям більш зручно і більш комфортно для реалізації особистих потреб існування; здійснювати спеціальну підготовку персоналу, який працюватиме з цією категорією осіб.

Список використаних джерел

1. Замечание общего порядка № 4 (2003 год). Здоровье и развитие подростков в контексте Конвенции о правах ребенка. URL: <http://hrlibrary.umn.edu/russian/crc/Rccomm4.html>
2. Children Deprived of Liberty - The United Nations Global Study. URL : <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRC/StudyChildrenDeprivedLiberty/Pages/Index.aspx>
3. Женевская декларация прав ребенка. URL: <http://www.un-documents.net/gdrc1924.htm>
4. Declaration of the Rights of the Child. URL: [https://undocs.org/en/A/RES/1386\(XIV\)](https://undocs.org/en/A/RES/1386(XIV))
5. Международный пакт об экономических, социальных и культурных правах. URL : https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pactecon.shtml
6. Convention on the Rights of the Child. URL : <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>
7. Руководящие принципы, касающиеся правосудия в вопросах, связанных с участием детей-жертв и свидетелей преступлений. URL : https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/beijing_rules.shtml
8. Руководящие принципы Организации Объединенных Наций по предупреждению преступности среди несовершеннолетних (Эр-Риядские руководящие принципы). URL : https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/juveniles_deinquency_prevention.shtml
9. Resolution adopted by the General Assembly on 18 December 2014 [on the report of the Third Committee (A/69/484)] 69/157. Rights of the child. URL : https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/69/157
10. Resolution adopted by the General Assembly on 24 December 2017 [on the report of the Third Committee (A/72/435)] 72/245. Rights of the child. URL : https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/72/245
11. Global study on children deprived of liberty Note by the Secretary-General. URL : <https://undocs.org/en/A/74/136>
12. Политическая декларация и План действий по налаживанию международного сотрудничества в целях выработки комплексной и сбалансированной стратегии борьбы с мировой проблемой наркотиков. URL : https://www.unodc.org/documents/commissions/CND/CND_Sessions/CND_52/Political-Declaration2009_V0984965_R.pdf
13. UNODC, WHO, UNAIDS and OHCHR Joint statement on COVID-19 in prisons and other closed settings. URL: https://www.ohchr.org/Documents/Events/COVID-19/20200513_PS_COVID_and_Prisons_EN.pdf

Надійшла до редакції 10.09.2020

References

1. Zamechanie obshchego poryadka № 4 (2003 god). Zdorove i razvitie podrostkov v kontekste Konvencii o pravah rebenka [General comment No. 4 (2003). Adolescent health and development in the context of the Convention on the Rights of the Child]. URL: <http://hrlibrary.umn.edu/russian/crc/Rcrcomm4.html> [in Rus.].
2. Children Deprived of Liberty - The United Nations Global Study. URL: <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRC/StudyChildrenDeprivedLiberty/Pages/Index.aspx> [in Eng.].
3. Zhenevskaya deklaraciya prav rebenka [Geneva Declaration of the Rights of the Child]. URL: <http://www.un-documents.net/gdrc1924.htm> [in Rus.].
4. Declaration of the Rights of the Child. URL: [https://undocs.org/en/A/RES/1386\(XIV\)](https://undocs.org/en/A/RES/1386(XIV)) [in Eng.].
5. Mezhdunarodnyj pakt ob ekonomicheskikh, socialnyh i kulturnyh pravah [International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pactecon.shtml [in Rus.].
6. Convention on the Rights of the Child. URL: <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx> [in Eng.].
7. Rukovodyashie principy, kasayushiesya pravosudiya v voprosah, svyazannyh s uchastiem detej-zhertv i svidetelej prestuplenij [Guidelines on Justice in Matters involving Child Victims and Witnesses of Crime]. URL : https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/beijing_rules.shtml [in Rus.].
8. Rukovodyashie principy Organizacii Obedinennyh Nacij po preduprezhdeniyu prestupnosti sredi nesovershennoletnih (Er-Riyadskie rukovodyashie principy) [United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency (Riyadh Guidelines)]. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/juveniles_deinquency_prevention.shtml [in Rus.].
9. Resolution adopted by the General Assembly on 18 December 2014 [on the report of the Third Committee (A/69/484)] 69/157. Rights of the child. URL: https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/69/157 [in Eng.].
10. Resolution adopted by the General Assembly on 24 December 2017 [on the report of the Third Committee (A/72/435)] 72/245. Rights of the child. URL: https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/72/245 [in Eng.].
11. Global study on children deprived of liberty Note by the Secretary-General. URL: <https://undocs.org/en/A/74/136> [in Eng.].
12. Politicheskaya deklaraciya i Plan dejstvij po nalazhivaniyu mezhdunarodnogo sotrudnichestva v celyah vyrabotki kompleksnoj i sbalansirovannoj strategii borby s mirovoj problemoj narkotikov [Political Declaration and Plan of Action on International Cooperation for an Integrated and Balanced Strategy Against the World Drug Problem]. URL: https://www.unodc.org/documents/commissions/CND/CND_Sessions/CND_52/Political-Declaration2009_V0984965_R.pdf [in Rus.].
13. UNODC, WHO, UNAIDS and OHCHR Joint statement on COVID-19 in prisons and other closed settings. URL: https://www.ohchr.org/Documents/Events/COVID-19/20200513_PS_COVID_and_Prisons_EN.pdf [in Eng.].

SUMMARY

Tetyana L. Syroyid. International legal standards for ensuring the right of minors deprived of liberty to health. The article analyzes the general and special international legal acts in the field of regulation of the right to the highest standard of living (right to health) of minors deprived of liberty, in particular: Declaration of the Rights of the Child, 1924, United Nations Declaration of the Rights of the Child, 1959, International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, 1966, Convention on the Rights of the Child, 1989, United Nations Minimum Standard Rules on the Administration of Juvenile Justice (Beijing Rules), 1985, United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency (The Riyadh Guidelines), 1990, UN General Assembly special resolutions on the protection of the rights of the child, including children deprived of their liberty, etc.

The emphasis is placed on key problematic aspects of the protection of the right to health of minors deprived of their liberty, in particular: the use of torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment; harm to the mental and physical health of children in all situations of imprisonment; the spread of sexually transmitted infections. The article focuses on the special needs of children with disabilities. Given the existing problems of drug use, which contribute to the spread of infectious diseases among the categories of prisoners, cause significant harm to the health of minors, attention is focused on the characteristics of special rules in this area.

Given the fact that the emergence and spread of the COVID-19 pandemic has become a modern threat and a challenge to health of population in general, including persons deprived of their liberty, attention is paid to international acts, which set out recommendations to protect this category of persons during the pandemic. Relevant conclusions and recommendations have been made to improve the status of minors deprived of their liberty.

Keywords: children, medical care, minors, human rights, right to health, legal basis.